

طراحی و مدل‌سازی واحد ورودی - خروجی دیجیتال سیستم حفاظت خودکار

قطار به منظور اعمال ترمز و مقایسه با نمونه واقعی

مقاله علمی - پژوهشی

محمدعلی صندیلزاده*، دانشیار، دانشکده مهندسی راه آهن، دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران، ایران

محمد رضا داودی، دانش آموخته کارشناسی ارشد، دانشکده مهندسی راه آهن، دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران، ایران

*پست الکترونیکی نویسنده مسئول: sandidzadeh@iust.ac.ir

دریافت: ۱۴۰۱/۱۰/۲۳ - پذیرش: ۱۴۰۲/۰۴/۲۸

صفحه ۴۱۹-۳۹۹

چکیده

از مهم‌ترین بخش‌های ایمنی هر شبکه ریلی در کشورهای مختلف سیستم ترمزگیری است. کلیه مراحل به‌کارگیری ترمز در سیستم‌های مدرن با کمک سیستمی به نام ATP صورت می‌گیرد. این سیستم از واحدهای مختلفی تشکیل شده است. یکی از مهم‌ترین بخش‌ها، واحد دیجیتال ورودی- خروجی حیاتی جهت کنترل و به‌کارگیری ترمز است که VDX نامیده می‌شود. ما ابتدا سیستم حفاظت خودکار قطار ساخت شرکت بمباردیه مورد استفاده در مترو تهران را تحلیل می‌کنیم. از آنجایی که واحد VDX در این سیستم کنترل ترمز و درب‌های سمت راست و چپ قطار را بر عهده دارد، لذا پس از بررسی این واحد، طرحی ارائه شده که تمامی نکات ایمنی و قابلیت اعتماد در آن رعایت شده است. همچنین این طرح شامل دو پردازنده، ۴ مدار رابط ترمز، ۲ مدار رابط کنترل‌کننده درب‌های راست و چپ، ۶ رله، ۶ درایور، ۳ سنسور جریان، فیدبک فشار لوله‌های سیستم ترمزی و به ازای هر درب ۱ سوئیچ است. ابتدا وضعیت سوئیچ‌های درب‌های سمت راست و چپ بررسی می‌شوند، اگر درب‌ها بسته باشد ترمزها آزاد و اگر درب‌ها باز باشند، ترمزها درگیر می‌شوند. همچنین هرچند میلی‌ثانیه یک‌بار وضعیت درب‌ها چک می‌شود و باز شدن درب‌ها را به‌عنوان یک خطا تلقی می‌کند. سیستم دارای دو واحد پردازنده کنترلی، یک واحد تشخیص خطا، مدارات رابط ترمز و رابط درب‌های سمت راست و چپ است. این واحد بر اساس سیگنال‌های High-Low رسیده از طرف پردازنده‌های کنترلی بر پردازنده‌ها، بر اساس سیگنال‌های ارسالی سنسورها بر درایورها، رابط ترمز و رله‌ها و بر اساس جریان سوئیچ‌ها بر درب‌های راست و چپ نظارت می‌کند.

واژه‌های کلیدی: ترمز، VDX، کنترل درب‌های راست و چپ، مدار رابط ترمز، تشخیص و ردیابی خطا

۱- مقدمه

نقل ریلی بالاخص مترو به شدت پیشرفت نموده است. کنترل کلیه قطارها از مرکز کنترل ترافیک انجام می‌پذیرد و هر لحظه تردد آنها مورد بررسی و کنترل قرار می‌گیرد. مهم‌ترین رکن و هدف سیستم‌های راه آهن شهری هدایت قطار و کنترل آن به طور ایمن و صحیح است. مجموعه‌ای از ادوات سخت افزاری که جهت اجرا و کنترل فرامین صادر شده از مرکز کنترل ترافیک مورد استفاده قرار گرفته است که این وظیفه را برعهده دارد با نام سیستم سیگنالینگ شهرت یافته است. کاملاً واضح است که اگر بنا باشد سیستم‌های حمل و نقل ریلی مانند

باتوجه به رشد روز افزون جمعیت شهری و لزوم جابجایی مناسب، سیستم حمل و نقل مترو در کلان شهرها به عنوان راهکار اساسی همواره مدنظر صاحب نظران جهت رفع مشکلات ترافیک شهرها قرار گرفته است. رشد و توسعه خطوط مترو در شهرهای بزرگ دنیا منجر به رشد و توسعه در تکنیک‌ها و تجهیزات بکار برده در آن شده است. یکی از مهم‌ترین فاکتورها در خطوط مترو ایمنی بالا همراه با توان جابجایی بالای مسافر با سرعت مناسب است. جهت نیل به این هدف سیستم‌های کنترل ترافیک و سیگنالینگ در شبکه حمل و

سیستم حفاظت خودکار قطار توسط مدار کنترلی ترمز یعنی همان واحد VDX اقدام به فعال کردن ترمز اضطراری می‌کند تا قطار در پشت سیگنال قرمز بلاک اشغال شده متوقف شود. کنترل‌کننده هوشمند ترمز قطار این عمل را با توجه به وضعیت سیگنال‌های کنار خط و اطلاعات ارسال شده توسط اینترلاکینگ هر ایستگاه انجام می‌دهد و کلیه اطلاعات مربوط به هر فرآیند را ذخیره می‌نماید. (Konyavskiy et al., 2016)

کنترل‌کننده اصلی ترمز در واقع بخشی از تجهیزات سیستم حفاظت خودکار قطار است. کل سیستم هوشمند کنترل ترمز شامل واحد VDX، سیستم اینترلاکینگ درون هر ایستگاه، سیگنال‌های کنار خط و تجهیزات انتقال اطلاعات می‌باشند. زمان عکس‌العمل سیستم هنگام خطا و اعمال ترمزها و مسیرسازی مناسب از ویژگی‌های مهم سیستم کنترل هوشمند قطار است. سیستم ATP یک سیستم کنترلی است که وظیفه نظارت و حفاظت بر عملکرد راهبر را بر عهده دارد. این فرآیند کنترلی توسط اطلاعاتی که دریافت می‌کند و پروسه‌ای که برای این سیستم تعریف شده انجام می‌شود. این سیستم بر سرعت قطار، باز و بسته شدن درب‌ها و ترمزهای اضطراری و سرویس قطار نظارت دارد.

در حال حاضر سیستم حفاظت خودکار قطار شرکت بمباردیه در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد ولی خلاً بومی‌سازی بخش‌های مختلف این سیستم به شدت احساس می‌شود. البته امید بر این است که از نتایج این مقاله در خطوط مترو تهران استفاده گردد. در این مقاله سعی بر آن بوده که در کنار شناخت کلی از سیستم حفاظت خودکار قطار بتوانیم قدم‌هایی در جهت مدل‌سازی و بومی‌سازی VDX برداریم. (Rosberg & Thorslund, 2020)

۲- پیشینه تحقیق

سیستم حفاظت خودکار قطار یک سیستم کنترلی است که بر عملکرد راهبر نظارت دارد، این فرآیند کنترل توسط اطلاعاتی که قطار دریافت می‌کند و فرآیندی که برای این سیستم تعریف شده صورت می‌گیرد. این سیستم بر سرعت، باز و بسته شدن درب‌ها و اعمال یا آزادسازی ترمزها نظارت دارد. در این بخش به بررسی و مطالعه انواع سیستم‌های حفاظتی قطار به‌ویژه سیستم حفاظت اتوماتیک قطار می‌پردازیم.

راه آهن و مترو ایمن باشند تنها مدرن بودن سیستم سیگنالینگ کافی نیست. یک سیستم جدید که به نام حفاظت اتوماتیک قطار خوانده می‌شود به تدریج توسعه یافت به طوری که در کنار تجهیزات نصب شده در مراکز کنترل و طول خطوط، کنترل و ایمنی کامل حرکت قطارها را تضمین می‌نماید. امروزه حمل‌ونقل ریلی توسعه چشم‌گیری در سرتاسر دنیا داشته است. در این نوع حمل‌ونقل مهم‌ترین اصلی که باید در نظر گرفته شود، امنیت و حفظ جان مسافری است، از این رو بحث ایمنی در کنترل قطارها مطرح می‌شود. یکی از مهم‌ترین بخش‌های ایمنی هر شبکه ریلی در کشورهای مختلف سیستم ترمزگیری ناوگان ریلی است. کلیه مراحل به‌کارگیری ترمز در سیستم‌های مدرن امروزی با کمک سیستمی به نام ATP صورت می‌گیرد. این سیستم از واحدهای مختلفی تشکیل شده است. یکی از مهم‌ترین بخش‌های این سیستم واحد دیجیتال ورودی/خروجی حیاتی جهت کنترل و به‌کارگیری ترمز است که VDX نامیده می‌شود.

یکی از روش‌های افزایش ایمنی سیستم ارائه راهکاری در جهت خود چک بودن واحد به‌کارگیری ترمز بوده است. در این مقاله سعی می‌شود ایمنی سیستم کنترل ترمز بعد از خود چک بودن رابط ترمز، مورد ارزیابی کیفی قرار گیرد. علاوه بر طراحی ایمن مدار کنترل ترمز باید سیستم هوشمند کنترل قطار نیز کاملاً ایمن و بدون هیچ‌گونه خطایی باشد. از مهم‌ترین مسائلی که می‌توان در مورد این نوع سیستم‌ها در نظر گرفت بهینه‌سازی مصرف انرژی، زمان‌بندی حرکت قطارها به‌منظور استفاده بهینه از ظرفیت خط و در نهایت افزایش سرعت قطارها باهدف کاهش هدری در یک سطح ایمنی ثابت است. امروزه سیستم کنترل هوشمند قطار امکان حرکت امن‌تر و به‌صرفه‌تر را فراهم می‌سازد. فلسفه استفاده از سیستم‌های کنترلی هوشمند وقوع تصادفات و برخوردها در راه آهن و عدم توانایی انسان در تصمیم‌گیری و عکس‌العمل به‌موقع است. این سیستم دخالت انسانی در تصمیم‌گیری‌های حیاتی و مهم را تا حد امکان کاهش می‌دهد.

مهم‌ترین و حیاتی‌ترین بخش این سیستم هوشمند، در واقع سیستم حفاظت خودکار قطار است که یکی از وظایف مهم آن اعمال و آزاد کردن ترمز قطار در مواقع اضطراری جهت جلوگیری از برخورد قطارها است. سیستم حفاظت خودکار قطار قبل از اعمال ترمز با استفاده از دستورات دریافتی از مرکز کنترل و سیگنال‌های کنار خط به راهبر هشدار می‌دهد تا فرآیند ترمزگیری را آغاز کند، اگر راهبر به‌موقع ترمزها را فعال نکند،

جدول ۱. اختصارات سیستم

Abbreviation	Defenition
ATP	Automatic Train Protection
JB	Junction Box
PUC	Pick Up Coil
CTIU	Coded Track Circuit Interface Unit
SDU	Speed Display Unit
TDU	Text Display Unit
DX	Digital Input/output
VDX	Vital Digital Input/output
MFSO	Multi-Function Speed & Distance
TWC	Train To Wayside Control
ATO	Automatic Train Operation
SENS	Sensor
TIS	Train Interface System
AUT	Automatic
BRK	Brake
TU	Tunning Unit
MU	Matching Unit
TX	Transmitter
RX	Receiver
CU-ATP	Computer ATP
CU-TWC	Computer TWC

سیستم‌ها این است که اگر طول مدار راه استاندارد نباشد و یا فرستنده‌های اضافی برای اطلاعات طول مدار راه فراهم نگردد، محاسبه‌ی منحنی ترمز امکان‌پذیر نیست. برای ارتقای مدار راه‌های کد شده، این سیستم به همراه سیستم‌های ارسال گسسته داده‌ها به کاررفته است. (صنیدیزاده، ۱۳۹۲)

۱-۲- سیستم ALSN شوروی سابق

دوره تناوب ارسال کد با مدار راه ۱/۶ یا ۱/۸ ثانیه با فرکانس کاربردی ۲۵ یا ۵۰ هرتز (بسته به وجود و یا عدم وجود سیستم تراکشن الکتریکی) است. طول مدار راه‌های انتخابی بسته به نوع مسیر ۱۰۰۰ تا ۲۶۰۰ متر است.

۲-۲- سیستم LS جمهوری چک

از ۴ کد بر اساس محدودیت سرعت استفاده می‌کند. فرکانس حامل بسته به نوع تراکشن الکتریکی ۵۰ یا ۷۵ هرتز است. عبور از چراغ قرمز ترمز اضطراری را فعال می‌نماید.

۲-۳- سیستم EVM مجارستان

از هفت کد در فرکانس حامل ۷۵ هرتز استفاده می‌نماید. راهبر بایستی دریافت هشدار کاهش سرعت را تصدیق نماید.

۲-۴- سیستم ATB-EG هلند

از پنج پله‌ی سرعت ۴۰-۶۰-۸۰-۱۳۰ و ۱۴۰ کیلومتر بر ساعت استفاده می‌شود. سیستم تمایزی بین سرعت‌های صفر و ۴۰ کیلومتر بر ساعت قائل نیست.

در نهایت و پس از بررسی این ۵ گروه سیستم حفاظتی به کاررفته در قطارها، می‌توان گفت که سیستم‌های گروه‌های ۱ و ۲ به لحاظ ایمنی و دسترس‌پذیری در سطح بسیار پایین تری نسبت به گروه‌های ۳ تا ۵ قرار دارند. (صنیدیزاده، ۱۳۹۲)

۲-۵- سیستم حفاظت اتوماتیک قطار ATP

سیستم ATC در مترو تهران شامل دو زیرسیستم اصلی ATP, TWC است. سیستم ATP یک نظارت Fail-Safe را بر عملکرد قطار فراهم می‌کند. به طور خلاصه این سیستم اطلاعات مربوط به حد سرعت و دیگر اطلاعات حیاتی را از مدار راه‌های موجود در مسیر دریافت کرده و نظارت می‌کند که

سیستم‌های حفاظتی قطار به ۵ گروه بر اساس نوع سیستم،

ارسال داده‌ها و عملکرد قابل تقسیم بندی می‌باشد:

۱. سیستم‌های با ارسال گسسته‌ی داده‌ها و بدون نظارت بر ترمز

۲. سیستم‌های با ارسال گسسته و با حجم کم داده‌ها همراه با نظارت ترمزی

۳. سیستم‌های با ارسال پیوسته‌ی داده‌ها با استفاده از مدار راه‌های کد شده به دو صورت با نظارت بر سیستم ترمزی و بدون نظارت بر سیستم ترمزی

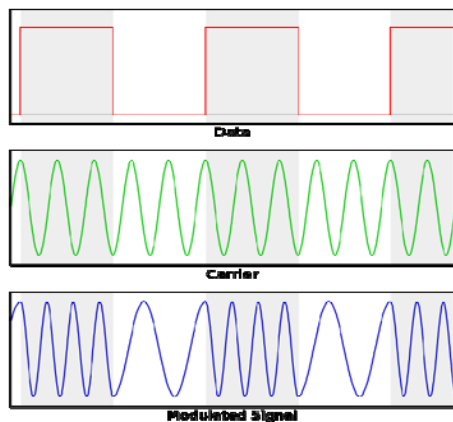
۴. سیستم‌های با ارسال گسسته و حجم بالای داده‌های ارسالی و نظارت بر سرعت دینامیکی

۵. سیستم‌های با ارسال پیوسته و حجم بالای داده‌ها و نظارت سرعت دینامیکی

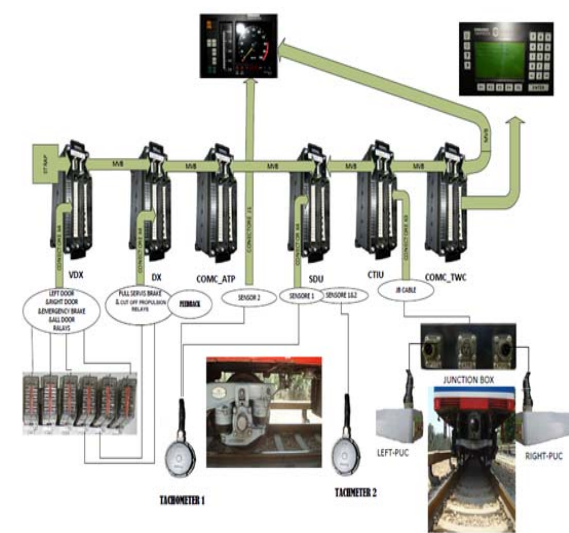
به‌طور خاص گروه ۳ را مورد بررسی قرار می‌دهیم:

در این گروه، از مدار راه برای تشخیص حضور قطار و ارسال داده‌ها استفاده می‌شود. نمای سیگنالی که در پیش رو است در کابین قطار نمایش داده شده و تکرار می‌شود. برخلاف دو گروه ۱ و ۲ در برابر خطا ایمن است. چون قطار به صورت پیوسته اطلاعات را دریافت می‌کند، لذا از فراموش کردن سیگنال توسط راهبر جلوگیری می‌شود. مهم‌ترین عیب این

این سیستم دارای ۶ واحد، ۶ رله، سوئیچ اصلی، منبع تغذیه DC/DC، فیوز مینیاتوری، (که در قطارهای AC داخل کابین ولی در قطارهای DC رله‌ها و فیوز مینیاتوری پشت کابین است.) نمایشگر و یکسری تجهیزات زیر کابین است. (Chou & Xia, 2005). قطعات و تجهیزات موجود در سیستم حفاظت خودکار قطار در شکل ۳ مشاهده می‌شود.

شکل ۱. مدولاسیون FSK

شکل ۳. قطعات و تجهیزات موجود در سیستم حفاظت خودکار قطار

۲-۵-۱- واحد VDX

این واحد یک واحد ورودی خروجی حیاتی است و دارای ۴ کانکتور است:
کانکتور X1, X2: برای تبادل اطلاعات به صورت سریال بین واحدهای مجاور است.

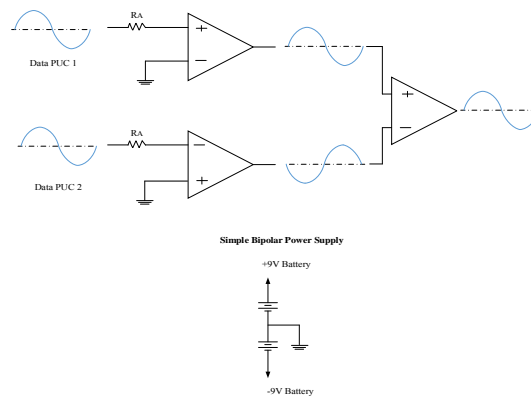
سرعت قطار از محدودیت‌های سرعت تعریف شده در اطلاعات دریافتی تجاوز نکند و عمل تحریک درب‌ها جهت باز شدن را نیز انجام می‌دهد (Rosenthal, n.d.).

حال به بررسی و شناخت سیستم حفاظت خودکار قطار در مترو تهران می‌پردازیم. به طور کلی ساختار سخت‌افزاری سیستم ATP مترو تهران از یک ساختار توزیع یافته که بر مبنای تعدادی از واحدهایی که مشخصات عملکردی و فیزیکی خاصی دارند، بهره می‌برد. (Perez et al., 2019)

دریافت اطلاعات از مدار راه بدین صورت است که وقتی قطار وارد مدار راه می‌شود مدار راه توسط گیرنده متوجه اشغال شدن مسیر می‌شود و توسط سیستم ایترلاکینگ، فرستنده اطلاعات را روی ریل قرارداد و قطار این اطلاعات را دریافت می‌کند. این اطلاعات به صورت بسته‌های ۱۲۸ بیتی است که با یک بیت آغازین شروع شده و سپس دو بسته ۶۳ بیتی یکسان جهت اطمینان و امنیت بیشتر قرار دارد و با یک بیت انتهایی به پایان می‌رسد. از این بسته‌های ۶۳ بیتی، ۲۹ بیت متعلق به ATP بوده و مابقی برای ATO ... است. به دلیل اینکه اطلاعات به صورت دیجیتال بوده از مدولاسیون FSK برای ارسال و دریافت اطلاعات استفاده شده است. شکل ۱ مدولاسیون FSK را به وضوح نمایش می‌دهد.

به عنوان مثال بیت ۱۲ مربوط به درب‌های سمت چپ و بیت ۱۳ مربوط به درب‌های سمت راست، بیت ۴ تا ۸ ام مربوط به سقف سرعت، بیت ۱۸ تا ۲۲ مربوط به فاصله تا هدف و ... است.

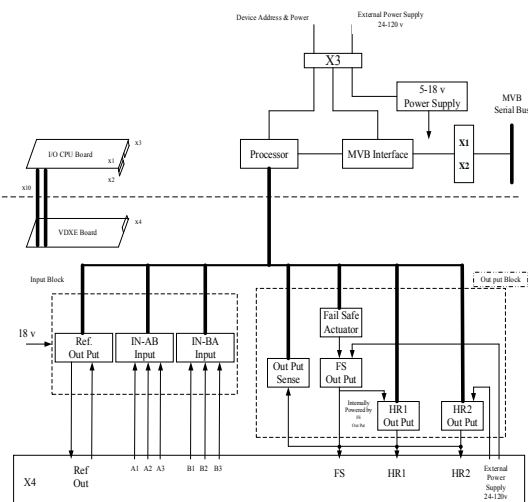
به عنوان مثال روی سکوها فقط درب‌های سمت راست اجازه‌ی باز شدن دارند و بیت ۱۲ غیرفعال است. از یک مدار مقایسه‌گر برای مقایسه و تطبیق بیت‌های دریافتی استفاده می‌شود که در شکل ۲ نشان داده شده است. (داودی، ۱۳۹۷)

شکل ۲. مدار مقایسه‌گر برای مقایسه و تطبیق بیت‌های دریافتی

ATP است که به طور مداوم به وسیله یک خروجی خراب ایمن واحد VDX را تغذیه می‌کند. اگر تغذیه قطع شود و یا در محدوده مجاز نباشد، خروجی مدار یعنی رله‌ها باز می‌شوند و ترمزها فعال می‌شوند. VDX ورودی‌ها را ارزیابی کرده و روی باس ارتباطی می‌گذارد. در واقع واحد VDX به کلیه ترمزهای قطار و ورودی‌ها و خروجی‌های دیجیتال که در کنترل قطار نقش دارند، دسترسی دارد. (Stover, n.d.)

VDX به عنوان یک واحد غیر اصلی و غیر سرور از سطوح بالاتر (سرور اصلی یا همان پردازنده کنترلی قطار) و از طریق MVB اطلاعاتی را شامل اینکه خروجی‌ها باید در چه حالتی باشند، دریافت می‌کند و حالت واقعی خروجی‌ها را روی MVB می‌گذارد. برای هر VDX، ۱۶ پورت از MVB اختصاص داده می‌شود که ۵ پورت برای پیام‌های ورودی (پورت‌های مقعر) و ۲ پورت برای پیام‌های خروجی استفاده می‌شوند مابقی پورت‌ها خالی و بدون استفاده هستند. ساختار سخت‌افزاری VDX همانند SDU است با این تفاوت که VDXE-Board مسئول ورودی و خروجی‌های حیاتی سیستم ATP است.

شکل ۴. ساختار سخت افزار VDX

۳- طراحی و مدل‌سازی

شکل ۵ یک سیستم ایمن کنترل ترمز قطار را نشان می‌دهد که باعث توقف ایمن قطار می‌شود. وقتی که سرعت قطار از حد مجاز تعریف شده تجاوز کند و یا شرایط حرکت و جایجایی نقض شود این سیستم ترمزهای قطار را فعال می‌کند. این مدار کنترل ترمز یک واحد رابط بین پردازنده‌های کنترلی قطار و سیستم ترمزی است که بدون به‌کارگیری واقعی ترمز می‌تواند

کانکتور X3: این کانکتور تغذیه واحد است که در قطارهای ورژن قدیم ۲۴ ولت و در قطارهای ورژن جدید ۱۱۰ ولت است.

کانکتور X4: این کانکتور شامل ورودی خروجی‌های حیاتی است:

All Doors: این تیغه شامل دو تیغه باز و بسته ضربدری است که در صورت باز و بسته شدن درب‌ها رله مربوط درب‌ها در واحد نقلیه تغذیه شده و در صورت تغذیه رله تیغه‌ها تغییر وضعیت می‌دهند واحد متوجه باز و بسته شدن درب‌ها می‌شود.

Left Doors: این ورودی تغذیه رله درب‌های سمت چپ را تأمین می‌کند و پس از فعال شدن سیستم ATP این رله فعال می‌شود و کنترل درب‌ها در اختیار سیستم ATP قرار می‌گیرد.

Right Doors: این ورودی تغذیه رله درب‌های سمت راست را تأمین می‌کند و پس از فعال شدن سیستم ATP این رله فعال می‌شود و کنترل درب‌ها در اختیار سیستم ATP قرار می‌گیرد.

Emergency Brake: این ورودی تغذیه رله EM.B را تأمین می‌کند و در صورت فعال شدن این رله یک در سال فیدبک به نقلیه ارسال می‌کند. (Di Claudio et al., 2014)

ورودی تغذیه ولتاژ ۱۱۰ ولت را برای تغذیه کردن رله‌ها، به واحد اعمال می‌کند. این ورودی مستقیماً بعد از فیوز می‌آید. این واحد یک ورودی دیجیتال ایمن، یک خروجی دیجیتال ایمن و دو خروجی دیجیتال با قابلیت اعتماد بالا را برای سیستم فراهم می‌کند. این ورودی و خروجی‌ها هم بر مبنای منطق باینری عمل می‌کنند. ورودی دیجیتال حیاتی که به وسیله این واحد فراهم می‌گردد، سیگنال مربوط به بسته بودن کلیه درب‌های قطار است. از طرف دیگر سه خروجی دیجیتال حیاتی هم وجود دارد که عبارت‌اند از:

- سیگنال ترمز اضطراری
- سیگنال مربوط به تحریک درب‌های سمت چپ
- سیگنال مربوط به تحریک درب‌های سمت راست

وظیفه اصلی واحد VDX کنترل ورودی و خروجی‌های دیجیتال است. از واحد VDX به عنوان یک تابع مستقل که وظیفه تست و ردیابی دارد، استفاده می‌شود. همچنین این واحد به عنوان یک ناظر که وظیفه چک کلیه تجهیزات اصلی را بر عهده دارد، عمل می‌کند. سطح اصلی همان کامپیوتر اصلی

ترمز جداسازی شده‌اند، (سنسورهای اثر هال) اندازه‌گیری شده و به واحد تشخیص خطا ارسال می‌شوند. رله‌ها به‌طور دوره‌ای بدون به کارگیری ترمز تست و چک می‌شوند. همچنین سنسورهای جریان وضعیت رله‌ها را مرتباً به اطلاع پردازنده‌ها می‌رسانند.

مزایای این طرح شامل موارد زیر است:

- مدار به‌صورت غیرفعال یا پسیو طراحی شده بنابراین به هیچ منبع تغذیه‌ای نیاز نداریم.

- مدار به‌منظور تأمین ایمنی به‌صورت خراب ایمن طراحی شده است.

- دو روش کاملاً مستقل جهت فعال کردن ترمز وجود دارد.

- به‌صورت دوره‌ای تست‌های مختلف توسط خود مدار انجام می‌شود و عملکرد کل مدار را بررسی می‌کند تا بدون استفاده از ترمز، افزونگی سیستم ترمزی بررسی و چک شود.

شکل ۵ شامل قسمت پردازش کنترل ترمز، سیستم ترمز، مدار رابط ترمز، فیدبک‌گیری از واحد کنترل‌کننده درب‌های سمت راست و چپ و فیدبک فشار هوای سیستم ترمزی است. مدار واسط ترمز در واقع رابطی است که سیستم ترمزی قطار را به کار می‌گیرد. این مدار حداقل به یک پردازنده کنترل قطار که در به‌کارگیری ترمز نقش دارد متصل می‌شود. این مدار وظایف زیر را انجام می‌دهد:

- انتقال دستورالعمل‌های پردازنده‌های قطار به‌منظور به‌کارگیری ترمز را بر عهده دارد.

- خطاهای مربوط به پردازنده‌های کنترل قطار را تشخیص می‌دهد.

- خطاهای مربوط به مدار خود را تشخیص می‌دهد بدین معنی که این مدار خود چک است.

- وقتی که خطایی را تشخیص داد به‌صورت خودکار ترمزهای قطار را فعال می‌کند. خود تشخیص است.

در اینجا به‌طور خاص رابط کنترل ترمز بین دو سیم A و B طراحی شده که این دو سیم به رله مربوط به سیستم ترمزی قطار متصل می‌شود. این سیم‌ها به سیستم ترمزی قطار که می‌تواند پنوماتیکی یا الکترومکانیکی یا مغناطیسی باشد، اتصال پیدا می‌کنند. وقتی اتصال کوتاه بین دو سیم A و B حفظ شود، ترمزهای قطار در حالت آزاد قرار می‌گیرند. وقتی اتصال کوتاه به اتصال باز تبدیل شود، ترمزهای قطار فعال می‌شوند و

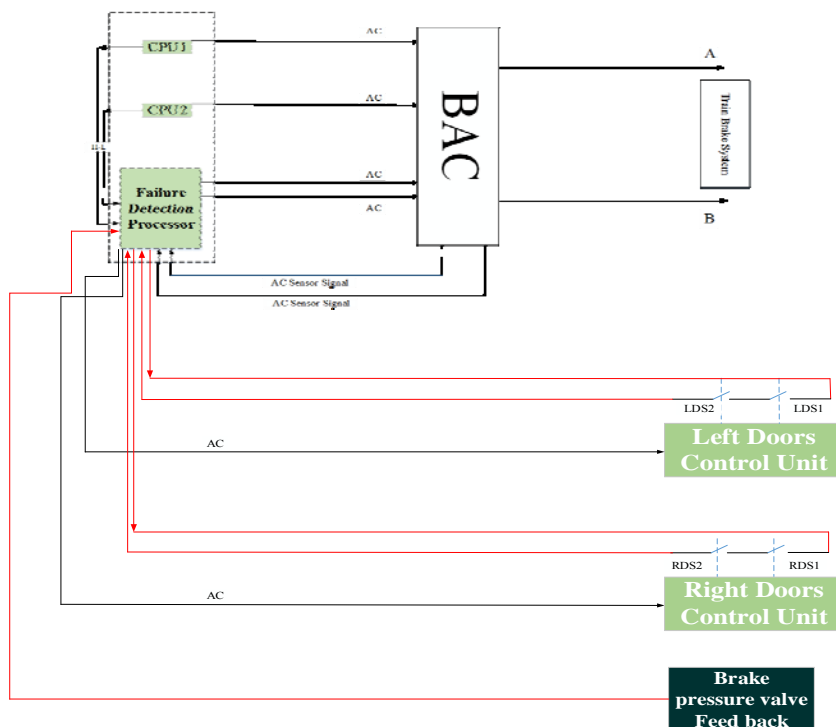
از صحت عملکرد ترمزها اطمینان حاصل کند. همچنین این مدار هرگونه خطا در پردازنده‌ها، سیستم رابط ترمز، سیستم ترمزی قطار، درب‌ها و دریچه فشار هوا را تشخیص می‌دهد و سیستم را به حالت خراب ایمن می‌برد. (Taylor et al., 2012)

ترمزهای قطار ابتدا درگیر هستند، بدین معنی که ترمز اجازه حرکت به قطار را نمی‌دهد. در مرحله اول واحد تشخیص خطا فشار هوای دریچه‌ها را چک می‌کند، بدین صورت که اگر رله مربوط به این دریچه بسته باشد جریان خروجی رله وارد واحد تشخیص خطا می‌شود و این واحد از پر بودن فشار هوای سیستم ترمزی اطمینان حاصل می‌کند. در مرحله دوم واحد تشخیص خطا بسته یا باز بودن درب‌های سمت چپ و راست را از طریق اندازه‌گیری جریان کلیه سوئیچ‌های RDS1, RDS2 و LDS1, LDS2 تشخیص می‌دهد. اگر درب‌ها باز باشند این واحد با تغذیه درایورهای شماره ۵ و ۶ درب‌ها را می‌بندد.

در مرحله سوم اگر کلیه درب‌ها بسته باشند و فشار هوای سیستم ترمزی در سطح نرمالی قرار داشته باشد، واحد تشخیص خطا و دو پردازنده کنترل قطار اقدام به تغذیه رله‌های شماره ۱ تا ۴ می‌کنند و رله‌های مذکور بسته‌شده و ترمزها آزاد می‌شوند. پس از این مراحل ترمزهای قطار در حالت آزاد می‌مانند و تا زمانی که سیگنال AC از دو پردازنده کنترلی و پردازنده تشخیص خطا دریافت شود، در حالت آزاد باقی می‌مانند. اگر سیگنال نامبرده دریافت نشود و یا در یکی از تجهیزات خطایی رخ دهد، ترمزها سریعاً اعمال می‌شوند. مدار کنترل‌کننده ترمز قطار به‌صورت القایی و اپتیکی از سیستم ترمزی جدا شده است. واحد کنترل‌کننده ترمز قطار شامل ۴ مدار هست که هرکدام از مدارها ۴ رله حالت‌جامد را کنترل می‌کنند. رله‌ها از مدار ترمز جدا شده‌اند و به‌صورت دو مسیر موازی ساختار بندی شده‌اند. هرکدام از پردازنده‌ها یک مسیر شامل دو رله حالت‌جامد را کنترل می‌کنند. حداقل دوتا از رله‌های حالت‌جامد (یک رله در هر مسیر) باید باز شوند تا ترمزها اعمال شوند. رله‌های حالت‌جامد با دریافت سیگنال‌های AC از یک درایور، بسته نگه‌داشته می‌شوند. عدم دریافت سیگنال AC، دریافت سیگنال DC و یا تشخیص هرگونه خطایی در واحد کنترل‌کننده ترمز باعث باز شدن رله‌های حالت‌جامد و اعمال ترمز می‌شود. جریان هر مسیر منتهی به رله‌های حالت‌جامد توسط سنسورهای جریانی که از مدار

هر پردازنده جهت اعمال ترمزها در زمان مناسب منطق جداگانه‌ای را اجرا می‌کند. منطق به‌کارگیری ترمز بدین صورت است که چه سیگنال‌هایی در چه زمانی برای مدار واسط ترمز جهت اعمال ترمز ارسال گردند. این موضوع به زمان و ویژگی‌های مدار واسط ترمز در به‌کارگیری سیستم ترمزی بستگی دارد.

عمل می‌کنند. در اینجا حالتی را که اگر سیستم ترمزی قطار به کار گرفته شود را حالت اشغال ترمزها می‌گویند. بخش پردازنده‌های کنترل ترمز قطار در واقع سیستمی است که بر حرکت و سرعت قطار نظارت دارد. این بخش در واقع بر اساس محدودیت‌های سرعت ایجاد شده تصمیم به اعمال یا آزادسازی ترمزها می‌کند. این بخش شامل دو پردازنده است که

شکل ۵. سیستم کنترل قطار شامل مدار رابط ترمز

ورودی به واحد رابط ترمز را بر اساس اطلاعات قرار گرفته روی MVB تغییر دهد. دریافت و ارسال داده توسط شبکه باعث افزایش کارایی مدار مربوطه می‌گردد. در اینجا تنها سیگنال‌های AC بین واحد پردازنده و مدار رابط کنترل ترمز قطار تبادل می‌شود؛ بنابراین واحد پردازنده ۲ سیگنال AC تولید می‌کند، هر چند جهت عملیات‌های دیگر توسط واحد رابط ترمز قطار، سیگنال‌های AC دیگری را هم می‌توان تولید کرد. شکل ۵ اجزای واحد کنترل ترمز قطار را نمایش داد. این شکل در واقع مدار واسط ترمز قطار را نشان داد که شامل واحد پردازنده تشخیص خطا و مدار به‌کارگیری ترمز قطار است. مدار به‌کارگیری ترمز شامل حداقل یک تجهیز سوئیچینگ و یک سنسور است که اطلاعاتی درباره رله‌ها در اختیار می‌گذارد.

۳-۱- ساختار پردازنده‌های کنترلی

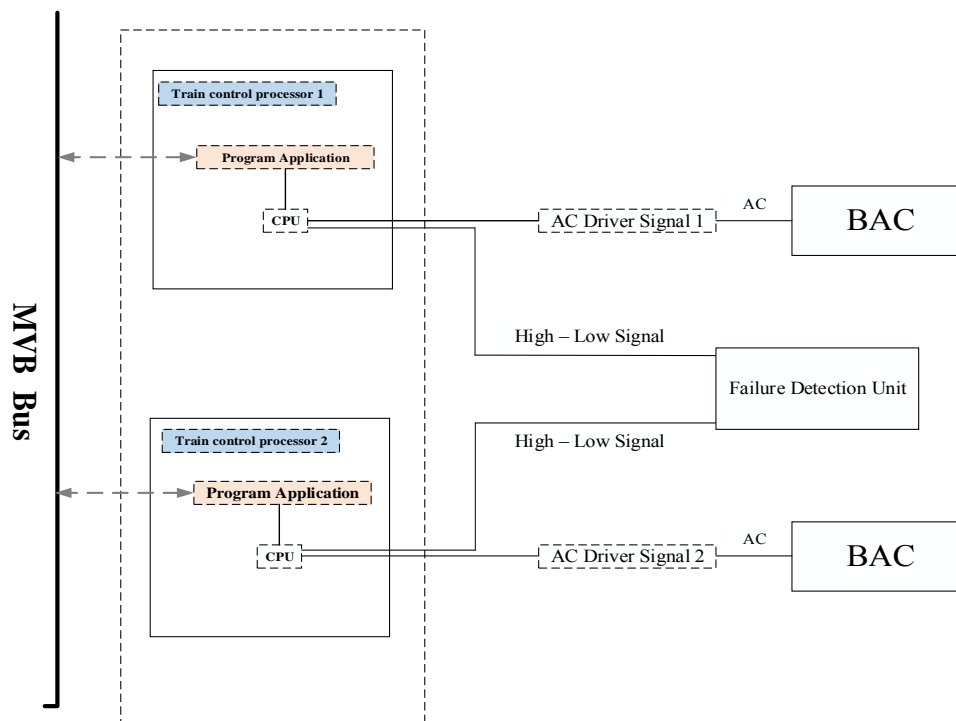
دو نوع سیگنال توسط بخش پردازشگر برای کنترل واحد رابط ترمز قطار استفاده می‌شود:

- سیگنال AC

- سیگنال‌های High-Low

سیگنال AC تغذیه سوئیچینگ برخی تجهیزات (رله‌ها و...) که برای حفظ اتصال کوتاه بین دو سیم A و B استفاده شده‌اند را بر عهده دارد و سیگنال‌های High-Low باعث تولید سیگنال‌های AC اضافی توسط مدار رابط ترمز می‌شوند. سیگنال‌های AC اضافی همچنین می‌توانند تغذیه تجهیزات سوئیچینگ مانند رله‌ها را تأمین کنند. علاوه بر این دو نوع سیگنال، واحد پردازش کنترل قطار قادر است تا اطلاعات

خطا فراهم می‌کند. واحد پردازنده تشخیص خطا شامل مدارات منطقی جهت تشخیص خطا در حداقل یکی از مسیرهای مدار رابط ترمز و پردازنده کنترلی است. پردازنده تشخیص خطا بر اساس فیدبک های ارسالی از حداقل یک سنسور مربوط به مدار رابط ترمز و یا سیگنال های High – Low ارسالی واحد پردازش کنترل قطار خطاهای هر بخش را تشخیص می‌دهد... شکل ۶ در واقع اجزای کنترل کننده حیاتی قطار را به صورت جزئی نمایش می‌دهد.

شکل ۶. اجزای پردازنده کنترل قطار

باشد که قادر به تولید سیگنال AC با این مشخصات است. درایور قادر به تولید یا حذف سیگنال AC در پاسخ به دریافت سیگنال از پردازنده کنترل قطار است. پردازنده کنترل قطار شامل یک پردازنده مرکزی و یک مدار به کارگیری واسط ترمز است. علاوه بر این پردازنده مرکزی وظیفه کنترل درایورها را نیز بر عهده دارد. در واقع باعث تولید یک سیگنال AC توسط درایور می‌شود و همچنین می‌تواند سیگنال AC تولید شده را حذف کند. واحد پردازش مرکزی دارای فرکانسی معادل ۶ مگاهرتز است.

ساختار به کارگیری ترمز در واحد پردازنده در واقع نرم‌افزاری است برای به کارگیری ترمز قطار که قادر است زمان به کارگیری

این مدار شامل ۴ رله، ۴ درایور رله و ۲ سنسور جریان است رله‌ها نگه‌داشتن یا قطع کردن اتصال کوتاه بین دو سیم A و B را بر عهده دارند که اگر اتصال بین دو سیم قطع شود، در واقع ترمزهای قطار به کار گرفته شده‌اند. انرژی دستگاه‌های سوئیچینگ یا همان رله‌ها به وسیله سیگنال‌های AC متعلق به پردازنده کنترلی و پردازنده تشخیص خطا تأمین می‌شود. واحد پردازش کنترل علاوه بر سیگنال‌های AC مربوط به تغذیه رله‌ها، سیگنال‌های High- Low را برای پردازنده تشخیص

این شکل شامل اجزای پردازنده کنترل قطار شامل دو پردازنده است. پردازنده کنترل قطار شامل یک سخت‌افزار و نرم‌افزار است که عملکرد و حرکت قطار را تحت کنترل دارد؛ که به طور خاص سیستم ترمزی قطار را کنترل می‌کند. پردازنده کنترل قطار یک سیگنال AC برای تغذیه مدار رابط ترمز و یک سیگنال High – Low برای تغذیه پردازنده تشخیص خطا فراهم می‌کند. پردازنده کنترل قطار مانند درایوری عمل می‌کند که این درایور شامل دو مدار تولیدکننده سیگنال AC است که هر دو درایور فعال هستند. درایور در اینجا یک ماسفت با سرعت بالاست که یک جریان دارای فرکانس ۶ کیلو هرتز با ولتاژ ۵ ولت را تولید می‌کند. در واقع می‌تواند هر مدار ایمنی

در رابطه با فرایند تشخیص خطا پردازنده تشخیص خطا ۷ سیگنال دریافت می‌کند که دوتای آن همان سیگنال‌های High - Low هستند که از پردازنده‌های کنترل قطار ارسال شده، دوتا سیگنال‌هایی هستند که از سنسورهای مربوط به مدار واسط ترمز ارسال شده‌اند، دوتای دیگر از سیگنال‌ها، فیدبک درب‌های سمت چپ و راست است و سیگنال آخر فیدبک مربوط به فشار هوای سیلندرهای ترمز است.

سیگنال‌های High - Low علاوه بر استفاده در پردازنده تشخیص خطا در پردازنده‌های کنترلی قطار نیز کاربرد دارند. سیگنال‌های ارسال شده توسط سنسورهای جریان در واقع وضعیت کلیه اجزای مدار واسط ترمز را نشان می‌دهند. پردازنده تشخیص خطا یک مدار مجتمع برنامه پذیر یا همان FPGA است. همین‌طور که در شکل ۷ نشان داده شده است، پردازنده تشخیص خطا شامل حافظه و پورت‌های ورودی - خروجی نیز است. نرم‌افزار کنترل درایورها، منطقی برای به‌کارگیری ترمزهای قطار می‌باشند و به‌طور مستقیم درون FPGA برنامه‌نویسی شده‌اند.

نرم‌افزار و سخت‌افزار کنترل‌کننده درایورها در واکنش به سیگنال‌های زیر ترمزهای قطار را فعال می‌کند:

- سیگنال‌های ارسالی از طرف پردازنده کنترلی قطار
- سیگنال‌های ارسالی از پردازنده تشخیص خطا
- یا هر دو سیگنال‌های بالا به‌صورت هم‌زمان
- سیگنال‌های رسیده از درب‌ها
- سیگنال رسیده از دریچه‌های فشار هوا

بنابراین با دریافت هر کدام از سیگنال‌های بالا درایورها به‌گونه‌ای تنظیم می‌شوند که تولید سیگنال AC متوقف می‌شود. وقتی سیگنال‌های AC تولید شده به‌وسیله درایورها حذف شوند، اتصال کوتاه بین دو سیم A و B قطع شده و ترمزهای قطار فعال می‌شوند.

استفاده از سیگنال‌های High-Low به پردازنده‌های کنترلی قطار این امکان را می‌دهد تا در روش‌های فعال‌سازی رله‌ها تنوع ایجاد کنند. ارتباط پردازنده‌های کنترلی قطار و درایورها به‌صورت پورت‌های سریال می‌باشند. در صورت خرابی پورت‌های سریال پردازنده‌های کنترلی قطار می‌توانند با استفاده از سیگنال‌های High - Low رله‌های مدار رابط ترمز را باز کنند و ترمزها فعال شوند.

ترمزهای قطار را در عملکردهای نایمن تعیین نماید. نرم‌افزار مربوطه در واقع با حذف سیگنال AC تولید شده توسط درایور و همچنین با تنظیم سیگنال High-Low روی Low و ارسال به پردازنده تشخیص خطا باعث به‌کارگیری ترمز می‌شود.

سیگنال Low باعث می‌شود که پردازنده تشخیص خطا سیگنال AC تولید شده توسط درایور را حذف کند و پردازنده کنترلی، ترمزهای قطار را فعال کند. سیگنال‌های High-Low از بین ورودی خروجی پردازنده کنترلی خارج می‌شوند.

هر دو پردازنده کنترلی قطار شامل نرم‌افزار و سخت‌افزار به‌صورت افزونه عملکرد قطار را کنترل می‌کنند و در صورت لزوم باعث به‌کارگیری ترمزهای قطار می‌شوند. واحد پردازشگر کنترل قطار سیگنال‌های AC را برای تغذیه مدار رابط ترمز و سیگنال‌های High-Low را برای تغذیه واحد تشخیص دهنده خطا تولید می‌کنند. واحد پردازنده کنترل قطار باعث فعال شدن درایورها می‌شود و درایورها سیگنال‌های AC تغذیه را تولید می‌کنند هر دو درایور موجود در این ساختار یکسان می‌باشند. درایورها می‌توانند پورت سریال یا هر مدار دیگری باشند که قادر هستند سیگنال AC تغذیه را فراهم کنند. واحد پردازشگر کنترل قطار شامل دو پردازنده یکسان است که قادر هستند مدار رابط ترمز را به‌کارگیرند و همچنین عملکرد درایورها را کنترل می‌کنند، این دو پردازنده باعث تولید سیگنال‌های AC توسط درایورها و یا حذف سیگنال‌های تولید شده می‌شوند. واحد پردازشگر کنترل قطار دارای سخت‌افزارهایی مانند حافظه و پورت‌های ورودی خروجی نیز است.

۳-۲- واحد تشخیص خطا

شکل ۷ شامل نرم‌افزار تشخیص خطا، واحد مربوط به درایورها و FPGA است.

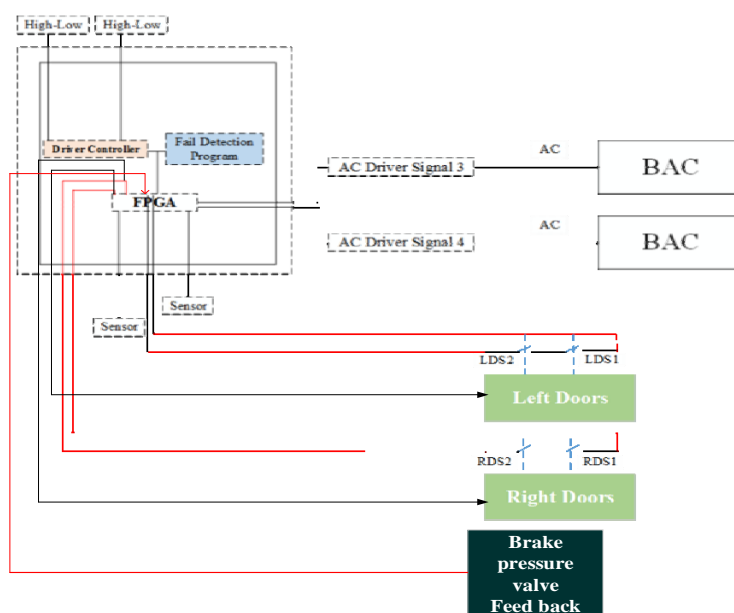
پردازنده تشخیص خطا ۴ عملیات را انجام می‌دهد:

- زمانی که خطایی تشخیص داده شد ترمزهای قطار را فعال می‌کند.
- خطاهای موجود در مدار واسط ترمز و سیستم ترمزی و دو پردازنده کنترل قطار را تشخیص می‌دهد.
- باز یا بسته بودن درب‌های سمت راست و چپ را بررسی می‌کند و در صورت بسته بودن درب‌ها اجازه آزاد شدن ترمزها را می‌دهد.
- فشار هوای سیلندرهای ترمز را چک می‌کند.

واحد تشخیص خطا حداقل به وسیله یکی از پردازنده‌های کنترلی قطار می‌تواند به کار گرفته شوند.

شکل ۸ در واقع شماتیک کلی مدار رابط ترمز را نشان می‌دهد که شامل ۴ مدار الکتریکی و ۴ رله و ۲ سنسور است. این مدار در واقع برای به‌کارگیری ترمزهای قطار استفاده می‌شوند. وقتی اتصال کوتاه بین دو سیم برقرار باشد، ترمزها در حالت آزاد قرار دارند و زمانی که این اتصال باز شود، ترمزها فعال می‌شوند. مطابق شکل این مدار دارای دو مسیر است؛ که هر مسیر شامل ۲ رله، ۲ مدار الکترونیکی و یک سنسور جریان است. هر کدام از سنسورها، جریان مربوط به مسیر خود را اندازه‌گیری می‌کنند و حالت هر مسیر را به پردازنده تشخیص خطا ارسال می‌کنند. (Class, 2016)

سیگنال‌های High – Low که وارد پردازنده تشخیص خطا می‌شوند، تعیین می‌کنند که آیا درایورهای مربوط به واحد تشخیص خطا خروجی سیگنال AC داشته باشند یا نه. به‌طور مثال اگر از پردازنده کنترل قطار سیگنال High وارد پردازنده تشخیص خطا شود، درایور مربوط به این واحد سیگنال AC تولید می‌کند و زمانی که سیگنال Low ارسال شود، واحد تشخیص خطا سیگنال AC خارج‌شده از درایور این واحد را حذف می‌کند. علاوه بر این درایورهای مربوط به واحد ردیابی و تشخیص خطا قادر هستند که دستورالعمل‌ها و سیگنال‌های ارسالی این واحد را دریافت و با حذف سیگنال AC خروجی درایورهای مربوط به این واحد، ترمزهای قطار را فعال کنند.

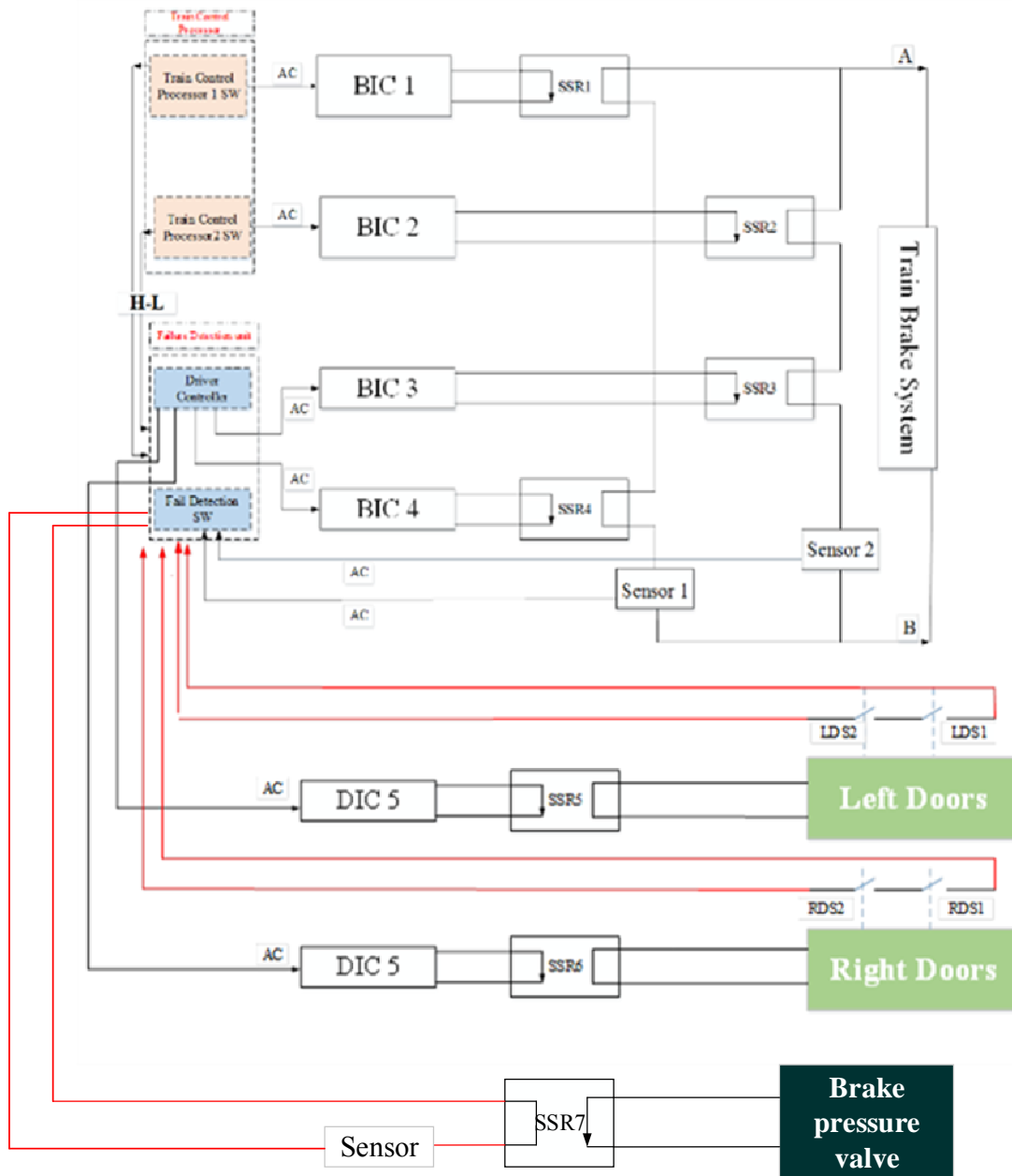
شکل ۷. اجزای پردازنده تشخیص خطا

پردازنده تشخیص خطا تولید سیگنال‌های AC را متوقف می‌کنند (در هر زمان تنها یک سیگنال متوقف می‌شود) این باعث می‌شود که رله مربوطه باز شود سپس سنسور جریان مربوط به آن رله فقدان جریان در آن مسیر را گزارش می‌دهد. با این روش کلیه رله‌ها می‌توانند چک شوند. از آنجایی که در هر زمان تنها یک رله باز است بنابراین در هنگام تست و چک مدار حتماً یکی از مسیرها در حالت نرمال قرار دارند و ترمز قابل استفاده است بنابراین این تست می‌تواند در کل زمانی که مدار در حال نرمال است، انجام شود. هر کدام از مدارهای رابط

زمانی که حالت نرمال باشد و مسیر اول بسته باشد، سنسورها به واحد تشخیص خطا این حالت را گزارش می‌کنند که جریان در مسیر مربوطه برقرار است و رله‌ها در حالت بسته قرار دارند. پردازنده تشخیص خطا از سیگنال‌های ارسالی از طرف سنسورها برای تست سیستم ترمزی بدون به‌کارگیری ترمزهای قطار استفاده می‌کند. در حالت نرمال تمامی رله‌ها دارای انرژی می‌باشند و این نشان می‌دهد که مدار رابط ترمز در حالت عادی در حال اجرا است و ترمزها غیرفعال هستند. به‌صورت دوره‌ای در کارکرد نرمال هر کدام از پردازنده‌های کنترلی و

می‌کند و این سیگنال DC برای انرژی‌دار کردن رله‌ها به کار می‌رود. شکل ۹ یک مدار رابط ترمز قطار را نشان می‌دهد که ورودی این مدار یک سیگنال AC است.

ترمز به‌عنوان یک درایور برای هرکدام از رله‌ها عمل می‌کنند هرکدام از مدارات الکترونیکی رابط ترمز سیگنال‌های AC را به‌عنوان ورودی دریافت می‌کند و به یک سیگنال DC تبدیل

شکل ۸. جزئیات سیستم کنترل قطار

سیگنال AC باید به‌طور مداوم جهت حفظ انرژی رله‌ها وجود داشته باشد، اگر سیگنال AC متوقف شود خازن C2 در چند میلی‌ثانیه تخلیه می‌شود.

R1 یک مقاومت بار ورودی است و C1 اتصال AC را فراهم می‌کند. اگر ورودی AC متوقف شود یا به سیگنال DC

دیوهای D1, D2 این سیگنال را به DC تبدیل می‌کنند که پس‌از آن توسط خازن C2 و مقاومت‌های R3, R4 فیلتر می‌شوند؛ و این سیگنال صاف‌شده باعث روشن شدن LED در رله‌ها می‌شود که این موجب می‌شود ترانزیستور ماسفت داخل رله روشن‌شده و رله بسته شود. قابل‌توجه است که

ارسال می‌کنند که این پردازنده از این سیگنال‌ها برای تست و چک رله‌ها در عملکرد نرمال مدار استفاده می‌کند. این سنسورها از کلیه تجهیزات سیستم ترمزی ایزوله شده‌اند. مدار داخلی سنسورهای استفاده‌شده در شکل ۱۰ نشان داده شده است. خازن C3 به‌عنوان یک فیلتر نویز برای تغذیه DC سنسورها عمل می‌کند درحالی‌که خازن C4 بخشی از یک فیلتر داخلی RC است که باعث کاهش نویز در خروجی سنسور می‌شود.

خصوصیات خازن‌های C3, C4

C3: 0.1 μ farads, ceramic, 25 volts X7R 0603

C4: 0.1 μ farads, ceramic, 25 volts, X7R 0603

در اینجا سنسور یک سیگنال را به پردازنده تشخیص خطا می‌فرستد و این پردازنده سیگنالی را به همان پردازنده کنترلی که با آن در ارتباط است ارسال می‌کند. در اینجا اتصالات سنسورها با استفاده از سیم مسی انجام می‌شود. در نتیجه فقدان سیگنال DC مربوط به سنسورها، روی توانایی مدار واسط ترمز در به‌کارگیری سیستم ترمزی تأثیری ندارد. مدار رابط ترمز از سنسورها برای ارائه اطلاعاتی درباره وضعیت رله‌ها به واحد تشخیص خطا استفاده می‌کند. ساختار سنسورها به‌گونه‌ای است که می‌تواند اطلاعات گروهی از اجزای مدار رابط ترمز یا یک جزء خاص از این مدار را در اختیار واحد تشخیص خطا بگذارد. (داودی، ۱۳۹۷)

۳-۳- طراحی و برنامه‌نویسی در FPGA

FPGA ها نسل جدید مدارهای مجتمع دیجیتال قابل‌برنامه‌ریزی هستند. سرعت اجرای توابع منطقی در FPGA بسیار بالا و در حد نانو ثانیه است. اگر بخواهیم FPGA ها را به‌طور ساده تشریح کنیم، عبارت است از یک تراشه که از تعداد بالایی بلوک منطقی (Logic Block) LB، خطوط ارتباطی و پایه‌های ورودی/خروجی (IOB) تشکیل شده است که به‌صورت آرایه‌ای در کنار یکدیگر قرار دارند. خطوط ارتباطی که وظیفه‌ی آن‌ها ارتباط بین بلوک‌های منطقی است از سوئیچ‌های قابل‌برنامه‌ریزی تشکیل شده‌اند. این سوئیچ‌ها بسته به نوعی که دارند، برخی تنها یک‌بار قابل‌برنامه‌ریزی هستند و برخی به تعداد دفعات زیادی قابل‌برنامه‌ریزی می‌شوند. بلوک‌های منطقی نیز دارای انواع مختلفی هستند که عموماً توسط المانی پایه، تمامی توابع منطقی را ایجاد می‌کنند. به‌عنوان مثال بلوک‌های منطقی در خانواده ACT-1 از شرکت Actel،

تبدیل شود، خروجی صفر شده و رله بدون انرژی می‌شود، در این صورت سنسور جریان هر مسیر فقدان جریان را به‌عنوان خطا تشخیص می‌دهد و به واحد تشخیص خطا اطلاع می‌دهد. سیگنال AC دریافتی توسط مدار رابط ترمز یک سیگنال ۵ ولت با فرکانس ۹,۶ کیلوهرتز ۵۰ درصد است.

R1= 10 kohm, 1/16 Watt, 1%;

R2: 10 ohms, 1 Watt, 5%;

R3: 1 kohm, 1/s Watt, 1%;

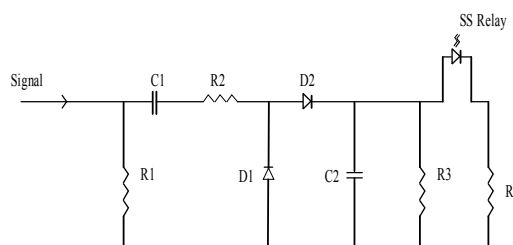
R4: 27 ohms, 1A Watt, 1%;

C1: 4.7 μ farads, 16 volts, ceramic, 20%;

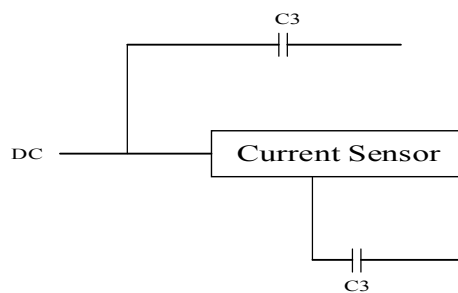
C2: 47 μ farads, 25 volts, ceramic, 20%;

D1 and D2: BAT54 20V, 300 mwatt.

رله‌های موردنظر از نوع رله‌های حالت‌جامد است، رله‌های مورداستفاده در اینجا یک ماسفت SPST از نوع AC به DC است مدار شامل یک دیود نوری است و زمانی که روشن می‌شود، باعث روشن شدن ماسفت موجود در رله شده و رله بسته می‌شود. رله‌های حالت‌جامد جهت اتصال بین مدار رابط ترمز و سیستم ترمزی مورداستفاده قرار می‌گیرند. (Zhang et al., 2010)

شکل ۹. مدار رابط ترمز قطار

شکل ۱۰. رله حالت‌جامد

سنسورهای استفاده‌شده سنسورهای جریان خطی بر پایه اثر هال می‌باشند. سنسورها در هر مسیر متناسب با جریان اندازه‌گیری شده یک سیگنال AC را به پردازنده تشخیص خطا

DoorRLock: این ورودی در واقع وضعیت سوئیچ‌های مربوط به درب‌های سمت راست است که همیشه به واحد FPGA گزارش می‌شود.

DoorLLock: این ورودی وضعیت بسته یا باز بودن درب‌های سمت چپ را به FPGA گزارش می‌کند.

BrakeOK: این ورودی وضعیت فشار هوای سیلندرهای ترمز را چک می‌کند.

VCHK: این خروجی در واقع خروجی گیت AND سه ورودی ذکر شده است.

این ماژول در واقع وضعیت سوئیچ درب‌های سمت راست و چپ و همچنین وضعیت فشار هوای سیلندرهای ترمز را چک کرده و در صورتی که درب‌ها همگی بسته باشند و فشار هوا در سطح نرمالی قرار داشته باشد آنگاه به درایورهای شماره ۳ و ۴ اجازه تغذیه رله‌ها را داده و پس از آن رله‌ها باز شده و ترمزها آزاد می‌شوند در صورتی که هر کدام از ورودی‌ها در وضعیت مناسب قرار نداشته باشند (درب‌ها باز باشند یا فشار هوا در سطح قابل قبولی قرار نداشته باشد). آنگاه درایورها تغذیه رله‌ها را قطع می‌کنند.

۳-۳-۵- ماژول Safe Stop

این ماژول در واقع یک خروجی ایمن جهت تعیین زمان باز یا بسته شدن درب‌ها را فراهم می‌کند به شکلی که ابتدا فیدبک سرعت را از تاکومترهای نصب شده روی چرخ‌های قطار دریافت می‌کند اگر سرعت صفر نباشد خروجی این ماژول اجازه باز شدن درب‌ها را به درایورهای مربوطه نمی‌دهد ولی اگر سرعت صفر نباشد سپس وضعیت ترمزها را چک می‌کند که درگیر هستند اگر ترمزها اعمال نشده باشند باز هم خروجی این ماژول اجازه باز شدن درب‌ها را نمی‌دهد. پس از آن به صورت هم‌زمان خروجی درایورها را جهت تعیین وضعیت آن‌ها چک می‌کند اگر هر دو درایور به صورت هم‌زمان رله‌ها را تغذیه نکنند یعنی رله‌ها باز باشند، آنگاه با توجه به بررسی وضعیت ترمز و سرعت اجازه باز شدن درب‌ها را صادر می‌کند ولی اگر حتی یک درایور هنوز در حال تغذیه رله‌ها باشد هیچ‌گاه اجازه باز شدن درب‌ها صادر نمی‌شود.

ورودی‌ها و خروجی‌های این ماژول به شرح ذیل است:

Drv1Cmd: این ورودی در واقع وضعیت تغذیه یا عدم تغذیه رله شماره ۳ توسط درایور شماره ۳ را گزارش می‌کند.

قطع شده و در نتیجه یعنی اینکه این مسیر و سنسور مربوطه عملکرد نرمالی داشته‌اند و پس از این مورد سراغ تست دیگر سنسور مربوط به ماژول دوم می‌رود ولی اگر با وجود فرمان ماژول برای قطع درایور هنوز خروجی سنسور موجود باشد به این معنی هست که خطایی در مسیر مربوطه رخ داده و دیگر تست سنسور دیگر توسط ماژول دوم انجام نمی‌شود و نتیجه تست به پردازنده‌های کنترلی جهت بررسی و تعمیرات گزارش می‌شود.

ورودی و خروجی‌های این ماژول به شرح ذیل است:

En: ورودی هر ماژول همان‌طور که ذکر شد از خروجی وضعیت سنسور مربوط به دیگر ماژول گرفته می‌شود بدین معنی که زمانی تست انجام می‌شود که سنسورها هردو سالم و خروجی مناسبی را ارائه دهند.

STCLK: این ورودی برای یکی از ماژول‌ها **CLK1000NP** و برای دیگری **CLK1000NN** است بدین معنی که این دو کلاک دارای اختلاف‌فازی ۱۸۰ درجه باهم هستند تا در یک‌زمان تنها یکی از سنسورها و یکی از مسیرها تست شوند.

Sensor: این ورودی در واقع وضعیت هر کدام از سنسورها را به ماژول مربوطه گزارش می‌دهد زیرا برای انجام تست توسط هر ماژول باید حتماً هر دو سنسور ورودی مناسبی را در ارائه بدهند. به محض رخ داد خطایی در هردو مسیرها این ورودی برای هردو ماژول قطع می‌شود بنابراین رله‌های شماره ۳ و ۴ باز شده و ترمزها درگیر می‌شوند و ماژول‌ها فرمان قطع هر دو درایور را صادر می‌کنند.

Drv - Diss: این خروجی در واقع پس از انجام تست تولید می‌شود به طوری که اگر خروجی سنسور که ورودی هر کدام از ماژول‌ها هستند شرایط نامناسبی داشته باشند ماژول خطایی را در مسیر مربوطه تشخیص داده بنابراین فرمان قطع درایور مربوطه را صادر می‌کند.

SenOK: این خروجی در واقع وضعیت سنسور و مسیر مربوطه را پس از تست به واحد پردازشگر کنترلی گزارش می‌کند و ورودی ماژول دیگر مربوط به تست را فراهم می‌کند.

۳-۳-۴- ماژول Vital-chr

این ماژول در واقع یک گیت AND با سه ورودی و یک خروجی است

ورودی و خروجی‌های این ماژول عبارت‌اند از:
ODoorLock: این ورودی درواقع از ماژول **Vital-chr** می‌آید و وضعیت باز یا بسته بودن درب‌ها را گزارش می‌کند. اگر درب‌ها بسته باشند این ورودی موجود است.
DoorRoc: این ورودی دستور باز کردن درب‌های سمت راست است که به محض رسیدن قطار به ایستگاه صادر می‌شود و اگر مابقی ورودی‌های این ماژول موجود باشند آنگاه خروجی این ماژول یعنی دستور باز شدن درب‌های سمت راست صادر می‌شود.

DirectionOK: این ورودی درواقع جهت حرکت قطار را نشان می‌دهد این ورودی یک سیگنال است که خودش به یکی از ماژول‌ها و معکوسش به ماژول دیگر وارد می‌شود؛ زیرا باز شدن درب‌های سمت راست یا چپ به جهت حرکت بستگی دارد و در یک‌جهت تنها درهای یک سمت باز می‌شوند و درهای سمت دیگر بسته می‌مانند.

SafeStop: این ورودی نشان‌دهنده حالت ایمن توقف قطار در ایستگاه است و ماژول را مطمئن می‌سازد که قطار طور کامل در ایستگاه متوقف شده است زیرا این ورودی درواقع خروجی ماژول **SafeStop** است.

DoorLoc: این ورودی دستور باز کردن درب‌های سمت چپ است که به محض رسیدن قطار به ایستگاه صادر می‌شود و اگر مابقی ورودی‌های این ماژول موجود باشند آنگاه خروجی این ماژول یعنی دستور باز شدن درب‌های سمت چپ صادر می‌شود.

DoorRCtrl, DoorLCtrl: این خروجی‌ها مربوط به ماژول درب‌های سمت راست و چپ می‌باشند به گونه‌ای که اگر همه ورودی‌های ماژول‌ها موجود باشند حداکثر یکی از این خروجی‌ها موجود است.

۳-۳-۷- ماژول **DrvCtrl**

این ماژول کنترل درایورهای شماره ۳ و ۴ را بر عهده دارد به گونه‌ای که شامل ۴ ورودی و ۲ خروجی است.
DrvDiss: این ورودی از ماژول **SensTest** دریافت می‌شود و به معنای دستوری است که هر یک میلی‌ثانیه یکبار برای قطع درایورها به منظور تست مدارات رابط ترمز و سنسورها صادر می‌شود. اگر این ورودی موجود باشد به معنی این است که زمان قطع درایور است.

Drv2Cmd: این ورودی درواقع وضعیت تغذیه یا عدم تغذیه رله شماره ۴ توسط درایور شماره ۴ را گزارش می‌کند.
BrakeOk: این ورودی درواقع وضعیت فشار هوای سیلندرهای ترمز را گزارش می‌کند.
SpeedZero: این ورودی درواقع فیدبکی از سرعت قطار است که از تاکومترها دریافت می‌شود.

۳-۳-۶- ماژول **DoorCtrl**

این ماژول وظیفه باز و بسته کردن درب‌های سمت چپ و راست را بر عهده دارد. قبل از هر توضیحی درباره این ماژول باید به این نکته توجه کرد که هر قطار تعدادی درب سمت راست و به همان تعداد درب سمت خود دارد که در هر ایستگاه جهت پیاده کردن و یا مسافرگیری بسته به جهت حرکت قطار درب‌های سمت راست یا چپ بسته یا باز می‌شوند رسیدن قطار به ایستگاه از طریق پردازنده‌های کنترلی قطار تشخیص داده می‌شود به صورتی که در صورت ورود قطار به مدار راه سکوی ایستگاه پردازنده‌ها کدهایی مبنی بر توقف در ایستگاه دریافت می‌کنند و پس از آن فرمان باز شدن درب‌ها در حین مسافرگیری و بسته شدن آن‌ها پس از مسافرگیری را صادر می‌کند. باید توجه داشت که مبنی بر جهت حرکت قطار که پردازنده‌ها مسئول تشخیص آن هستند تنها درب‌های یک سمت فرمان باز یا بسته شدن می‌گیرند و دیگر درب‌ها هیچ فرمانی دریافت نمی‌کنند به همین خاطر جهت تعیین این‌که درب‌های کدام سمت اجازه باز شدن دارند برای هر دو ماژول سیگنال جهت حرکت از طرف پردازنده‌ها صادر می‌شود که این سیگنال بدون تغییر به یکی از ماژول‌ها و **NOT** شده (معکوس شده) به دیگر ماژول ارسال می‌شود.

حال اگر قطار در حالت سکون باشد یعنی ورودی **Safe Stop** برای این ماژول وجود داشته باشد، فرمان باز شدن درب‌ها از طرف پردازنده صادر شده باشد، سیگنال تعیین وضعیت درب‌ها وارد ماژول مربوطه شود (سیگنالی که نشان دهد درب‌ها بسته یا باز هستند) و این سیگنال نشان‌دهنده بسته بودن درب‌ها باشد و ورودی‌ای که نشان‌دهنده جهت مناسب برای باز کردن درب‌ها است وارد این ماژول شود آنگاه فرمان باز شدن درب‌ها توسط این ماژول ارسال می‌گردد.

حال اگر هرکدام از این ورودی‌ها وجود نداشته باشند یا درب‌ها به جای بسته بودن باز باشند آنگاه فرمان بسته شدن درب‌ها صادر می‌شود.

ورودی‌ها وجود داشته باشند این خروجی وجود داشته و به ماژول SafeStop ارسال می‌گردد.

DrvOut: این خروجی زمانی باعث راه‌اندازی درایور می‌شود که فرمان قطع درایور به منظور تست موجود نباشد و مابقی ورودی‌ها وجود داشته باشند که به معنی راه‌اندازی درایورها جهت تغذیه رله‌ها است اگر حداقل یکی از ورودی‌ها وجود نداشته باشند این خروجی قطع شده و ترمزها فعال می‌شوند. در این بخش واحد تشخیص خطا در FPGA شرکت Xilinx و به کمک نرم‌افزار ISE Design Suite تمام مراحل طراحی و پیاده‌سازی شامل ورود طرح، شبیه‌سازی، سنتز، جانمایی و مسیریابی انجام شد.

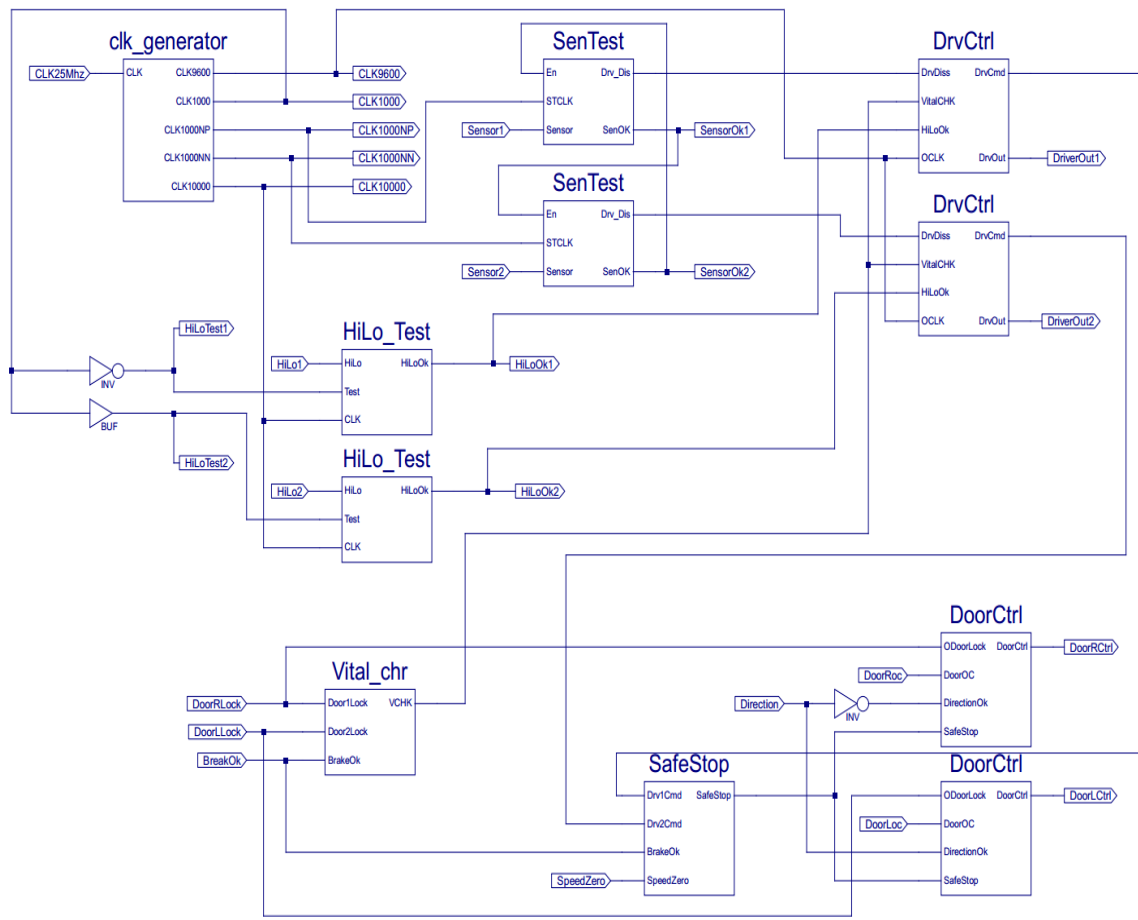
درواقع زمانی این ورودی موجود است که زمان تست فرارسیده باشد.

VitalCHK: این ورودی در واقع خروجی ماژول Vital-Chr است که به معنای بسته بودن درب‌های سمت راست و چپ و مناسب بودن شرایط ترمز است.

HiLoOK: این ورودی خروجی ماژول HiLo-Test است که به معنای این است که پس از تست مربوط به پردازنده‌ها هیچ‌گونه خطایی در پردازنده‌ها یافت نشده است.

OCLK: این ورودی در واقع کلاک با فرکانس ۹۶۰۰ هرتز است که تغذیه راه‌اندازی درایورها را بر عهده دارد.

DrvCmd: اگر دستور قطع درایورها برای تست وجود نداشته باشد یعنی ورودی DrvDiss ناموجود است و مابقی

شکل ۱۱. ساختار بلاکهای طراحی شده در FPGA

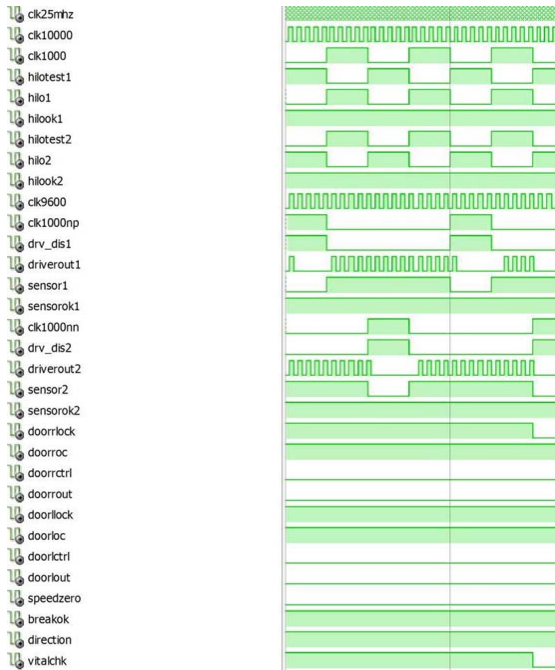
مدارات بزرگ را سریع‌تر طراحی و تست کردیم. در این مرحله کلیه ماژول‌های سیستم به ترتیب طراحی و پیاده‌سازی شدند و در شکل ۱۱ به وضوح به نمایش در آمده‌اند. (داودی، ۱۳۹۷)

بعد از آن فایل پیکره‌بندی را ایجاد و FPGA را برنامه‌ریزی کردیم. به کمک نرم‌افزار ISE انواع تحلیل‌های زمانی را پیاده‌سازی کردیم. این نرم‌افزار IP Core ها یا کدهای از پیش نوشته‌شده زیادی را در اختیارمان قرارداد که به کمک آن‌ها

۴- نتایج شبیه سازی

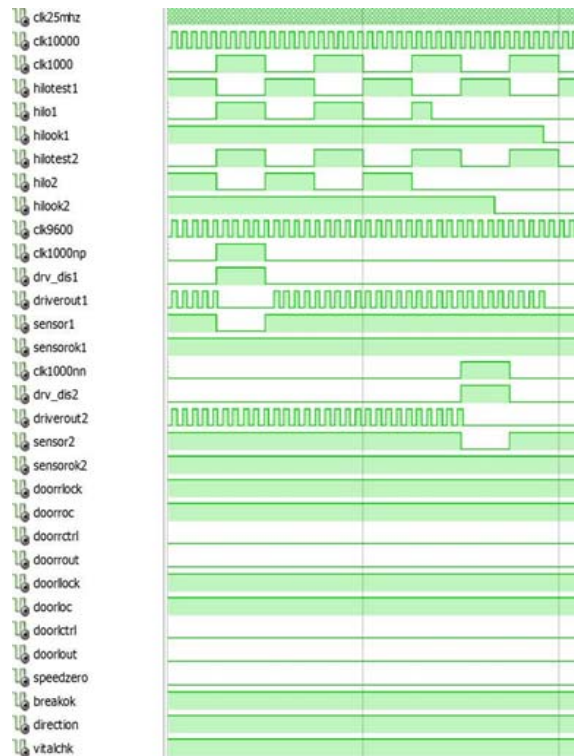
در اینجا با توجه به طراحی انجام شده نتایج شبیه سازی نهایی با توجه به برخی خطاهایی که ممکن است در سیستم رخ دهد به نمایش در آمده است.

به طور مثال در شکل ۱۲ در ثانیه ۲٫۷ سیگنال High-Low1 قطع می شود. بنابراین پس از کمی تاخیر پاسخی از طرف پردازنده ها یعنی همان HiloOK دریافت نمی شود. بنابراین خروجی درایور ۱ قطع می شود.

شکل ۱۳. خرابی در دربها

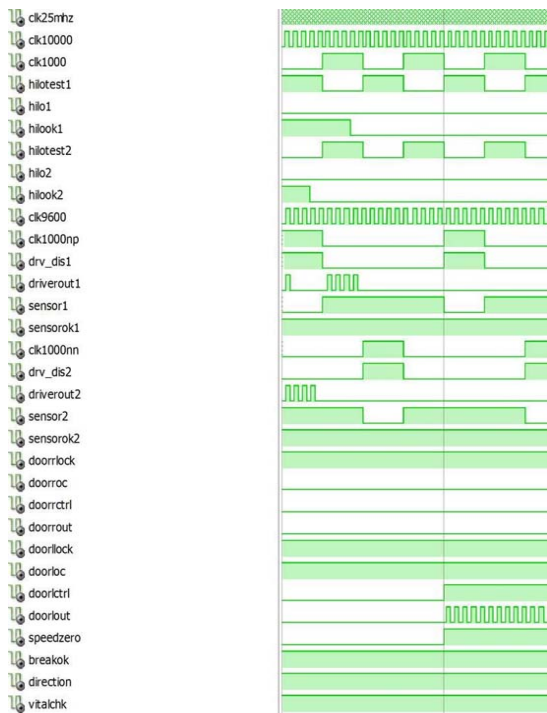
مشاهده می شود با خرابی در درب های سمت چپ و راست خروجی درایورهای ۱ و ۲ قطع می شوند.

شکل ۱۲. قطع سیگنال High-Low1 در ثانیه ۲٫۷

یعنی این خروجی زمانی باعث راه اندازی درایور می شود که فرمان قطع درایور به منظور تست موجود نباشد و مابقی ورودی ها وجود داشته باشند که به معنی راه اندازی درایورها جهت تغذیه رله ها است اگر حداقل یکی از ورودی ها وجود نداشته باشند این خروجی قطع شده و ترمزها فعال می شوند. شکل ۱۳ لحظه ی خرابی درب ها و واکنش مابقی سیگنال ها به این خرابی را نشان می دهد.

شکل ۱۴ دستور به درب های سمت چپ در حالت ایمن و وضعیت مابقی سیگنال ها را نمایش می دهد.

شکل ۱۴. دستور به درب های سمت چپ در حالت ایمن

۵- نتیجه گیری

در این مطالعه طرحی ارایه شد که در عین سادگی تمامی نکات ایمنی و قابلیت اعتماد در آن رعایت شده است همچنین طرح ارایه شده در واقع شامل دو پردازنده، ۴ مدار رابط ترمز، ۲ مدار رابط کنترل کننده درب های راست و چپ، ۶ رله، ۶ درایور، ۳ سنسور جریان، فیدبک فشار لوله های سیستم ترمزی و به ازای هر درب ۱ سوئیچ است. در ابتدا وضعیت سوئیچ های درب های سمت راست و چپ بررسی می شوند، اگر درب ها بسته باشد ترمزها آزاد می شوند و اگر درب ها باز باشند، ترمزها درگیر می شوند. همچنین در طول عملکرد نرمال سیستم هر چند میلی ثانیه یک بار وضعیت درب ها چک می شود و باز شدن درب ها را به عنوان یک خطا تلقی می کند. سیستم طراحی شده دارای دو واحد پردازنده کنترلی، یک واحد تشخیص خطا (که وظیفه ردیابی و تشخیص خطا در تمامی اجزای سیستم را بر عهده دارد)، مدارات رابط ترمز و مدارات رابط درب های سمت راست و چپ است. هر چند میلی ثانیه فرآیند تشخیص خطا و عیب یابی در کلیه اجزای سیستم انجام می شود در واقع واحد تشخیص خطا به طور مداوم بر عملکرد کل سیستم نظارت می کند. این واحد بر اساس سیگنال های High-Low رسیده از طرف پردازنده های کنترلی بر پردازنده ها، بر اساس سیگنال های ارسالی سنسورها بر درایورها، رابط ترمز قطار و رله ها و بر اساس جریان سوئیچ ها بر درب های راست و چپ نظارت می کند. سپس واحد تشخیص خطا در FPGA شرکت Xilinx و به کمک نرم افزار ISE Design Suite تمام مراحل طراحی و پیاده سازی شامل ورود طرح، شبیه سازی، سنتز، جانمایی و مسیریابی رو انجام شد. بعد از آن فایل پیکره بندی را ایجاد کنیم و FPGA را برنامه ریزی کردیم. به کمک نرم افزار ISE انواع تحلیل های زمانی و را برای طرحی که پیاده سازی کردیم. این نرم افزار IP Core ها یا کدهای از پیش نوشته شده زیادی را در اختیارمان قرارداد که به کمک آن ها مدارهای بزرگ را سریع طراحی و تست کنیم. در این مرحله ملیه ماژول های سیستم به ترتیب طراحی و پیاده سازی شدند.

۶- مراجع

-داودی، م.، (۱۳۹۷)، "طراحی و مدل سازی واحد ورودی خروجی دیجیتال سیستم حفاظت خودکار قطار به منظور اعمال ترمز و مقایسه با نمونه واقعی.
-صنندیزاد، م. ع.، (۱۳۹۲)، "کنترل و سیگنالینگ مقدماتی و پیشرفته در راه آهن تهران".

- Chou, M., & Xia, X., (2005), "Optimal cruise control of heavy-haul train equipped with electronic controlled pneumatic brake systems", In IFAC Proceedings Volumes (IFAC-PapersOnline), Vol. 38, Issue 1, IFAC. Doi.org/10.3182/20050703-6-cz-1902.02050.
- Class, U., (2016), "Patent application title: pneumatic brake system redundancy in locomotive consists Inventors: Roberto Tione Lauriano torino, IT Assignees: Faveley Transport Italia S. P. A. Class name: Vehicle railway train Patent application number", 2015. pp.1-13.
- Di Claudio, M., Fantechi, A., Martelli, G., Menabeni, S., & Nesi, P., (2014), "Model-based development of an automatic train operation component for communication based train control", 2014 17th IEEE International Conference on Intelligent Transportation Systems, ITSC 2014, August, pp.1015-1020. Doi.org/10.1109/ITSC.2014.6957821.
- Konyavskiy, V., Epishkina, A., & Korotin, A. (2016), "The Design of Integrity Monitoring and Reliability Verification System for Critical Information, Transmitted in Automatic Train Signaling System", Based on DMR-RUS Radio Channel. Procedia Computer Science, 88, pp.318-323. Doi.org/10.1016/j.procs.2016.07.442.
- Mohamad, Kasim, S. gaelle, (2014), "Council for Innovative Research", Journal of Advances in Chemistry, 10(1), pp.2146-2161.
- Perez, F., Iovine, A., Damm, G., Galai-Dol, L., & Ribeiro, P., (2019), "Regenerative Braking Control for Trains in a DC MicroGrid Using Dynamic Feedback Linearization Techniques", IFAC-PapersOnLine, 52(4), pp.401-406. Doi.org/10.1016/j.ifacol.2019.08.243.
- Rosberg, T., & Thorslund, B., (2020), "Simulated and real train driving in a lineside automatic train protection (ATP) system environment", Journal of Rail Transport Planning and Management, May, 100205. Doi.org/10.1016/j.jrtpm.2020.100205.
- Rosenthal, D. M., (n.d.), "Simulated and real train driving in a lineside automatic train protection (ATP) system environment", pp.1-6.
- Stover, J. S., (n.d.), "CITYFLO 650 System Overview", pp. 77-90.
- Taylor, P., Schmeitz, a J. C., Besselink, I. J. M., & Jansen, S. T. H., (2012), "Vehicle System Dynamics", International Journal of Vehicle Mechanics and 53(March 2014), pp.37-41.
- Zhang, Y., Cheng, H., Liu, Z., & He, Y., (2010), "The study on electric-pneumatic transfer control of the train brake system", Proceedings - 2010 IEEE International Conference on Intelligent Computing and Intelligent Systems, ICIS 2010, 3(061111009), pp.388-392. Doi.org/10.1109/ICICISYS.2010.5658611.

Design and Modeling of Digital Input-Output unit for Automatic Train Protection System in order to Apply Brakes and Compare with Real Model

*Mohammad Ali Sandidzadeh, Associate Professor, School of Railway Engineering,
Iran University of Science & Technology (IUST), Tehran, Iran.*

*Mohammad Reza Davoodi, M.Sc., Grad., School of Railway Engineering,
Iran University of Science & Technology (IUST), Tehran, Iran.*

E-mail: sandidzadeh@iust.ac.ir

Received: March 2023- Accepted: August 2023

ABSTRACT

One of the most important parts of the safety of each rail network is the fleet cruise control system. All break application processes are carried out in today's modern systems with the help of a system called ATP. This system consists of several units. One of the most important parts of this system is vital digital input and output unit for brake control, which is called VDX. We analyze the automatic train protection system of the made by the Bombardier Company, which is used in the Tehran Metros. Since the VDX unit in this system is responsible for controlling the emergency brakes and the right and left train doors, after examining the unit in this system, a design is presented that, while simplicity all safety and reliability considerations are observed. as well as the proposed design consists of two processors, four brakes, two controllers for the right and left doors, six relays, six drivers, three flow sensors, a pressure pipe for the brake system and a switch for each door. In addition, the proposed design consists of two processors; four break control circuits, two door controllers, six relays, six drivers, three current sensors, a pressure Cylinder pipe for the brake system, and one switch for each door. Initially, the status of the switches on the right and left doors is checked if the doors are closed, the brakes are released, and if the doors are open, the brakes are engaged. The door status is checked once several milliseconds and opening the doors are considered as an error. The designed system has two units, which act as processor and controller, a fault detection unit, brake interface circuits, and right and left door interface circuits. Fault detection and troubleshooting are performed alternatively within milliseconds. This unit monitors the processors based on high/low signals received from controllers of them. This system monitors the drivers, brake interface & relays via some dedicated sensors as well. Current of the switches help monitoring left and right sides door.

Keywords: Brake, VDX, Brake Interface Circuit, Left and Right Control, Fault Detection